Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 60 | JERSEY CITY and NEW YORK, | THURSDAY, MARCH 28, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | ЧЕТВЕР, 28-го БЕРЕЗНЯ 1996 р. | Ч. 60. РІК CIII

Ухвалено закон про освіту

Київ (Р. Р.). — Тут в суботу, 23-го березня, Верховна Рада України затвердила зміни та доповнення до закону України про освіту.

Згідно з ухваленим законом, в Україні буде безплатне навчання в державних університетах та школах, а в приватних — платне. Тобто, в першому випадку навчання оплачує держава, а в другому — студенти, або спонзори.

Закон передбачає, що з січня 1998 року весь викладацький склад отримуватиме подвійну платню на час відпустки. І хоч новий закон покищо недосконалий і розрахований на перехідний період, в ньому є чимало позитивного. Фахівці вважають що закон сприятиме припиненню корупції у навчальних закладах. Крім того, відкривається можливість для конкуренції.

О. Мороз незадоволений проєктом державного бюджету на 1996 рік

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 21-го березня, голова Верховної Ради України Олександер Мороз зустрівся з заступниками голів державних адміністрацій обласного і районного рівнів.

Голова парляменту зазначив, що не бачить надійних джерел фінансування статтей закону про бюджет, які відстоює парлямент, оскільки „надходжень до бюджету немає, а економіка України наближається до краху". Представлений проєкт державного бюджету на 1996 рік, підготовлений Кабінетом Міністрів на друге читання, О. Мороз назвав „слабким" і таким, „що віддзеркалює становище в державі".

За словами голови парляменту, помилки в ході приватизації привели до „соціяльно-економічної революції", бо за короткий час люди позбулися своїх надбань, віддавши приватизаційні сертифікати. О. Мороз пообіцяв, що парлямент намагатиметься повернути ошуканим громадянам їхні заощадження і знайти механізми для відновлення справедливости.

Україна може змінити наголоси в зовнішній політиці

Київ (Р. Р.). — У понеділок, 25-го березня, прем'єр-міністер України Євген Марчук сказав на пресовій конференції, що Україні, можливо, доведеться „змінити наголоси у своїй зовнішній політиці", якщо проголошений президентом Білорусі Олександром Лукашенком союзний договір з Росією стане дійсністю.

„Кожна держава обирає свій зовнішньополітичний курс самостійно", і це справа Білорусі та Росії, зазначив Є. Марчук. Та курс України залишиться незмінним — інтеґрація і економічна співпраця з Росією і Білоруссю. Україна не зможе вплинути на розвиток подій у тих державах, але вона має бути готова „змінити наголоси в своїй зовнішній політиці".

Є. Марчук не бачить підстав для виникнення політичних проблем в Україні з причини можливого підписання білорусько-російського договору про створення нового союзу. Однак, вони можуть бути, „але не такою мірою, щоб вносити тепер корективи у зовнішньополітичні відносини з цими державами". Та все ж, вважає Марчук, „треба бути готовими до будьяких поворотів подій" і передбачувати хоча б на півроку чи на рік наперед.

Українські націонал-демократи співчувають Білорусі

Київ. — Національно-демократичні політики України співчувають білоруському народові і засуджують дії президента Білорусі Олександра Лукашенка, повідомляє УНІАР.

„Мені, зокрема, дуже шкода Білорусі, яка кидає себе в новий вир випробувань, проблем і драм, — сказав депутат Верховної Ради Лесь Танюк. — А те, що це закінчиться для Білорусі дуже драматично, я не сумніваюсь. Я б не хотів такої драми для України".

Л. Танюк сказав також, що домовлення білоруського президента Олександра Лукашенка підписати з Росією союзний договір сприйнята в СНД неоднозначно, бо воно досягнуто „за спинами інших учасників СНД". „Якщо партнери рівні, — зазначив він, — вони вимагатимуть вступу в новий союз. Але це не значить, що Україна буде йти за цим".

Союз між Білоруссю і Росією зміцнює „комуністичну зюґанівську потугу і збільшує можливість приходу марксизму-зюґанізму до влади", вважає Л. Танюк. За його словами, це не допомагає Борісові Єльцинові в передвиборчій кампанії, а „ллє воду на млин червоної, большевицької версії російських виборів".

Дії О. Лукашенка викликали осуд в позафракційного депутата з Харкова Олександра Карпова: „Дивуватися тут нема чому. Голова колгоспу на будь-якому пості залишається в душі головою колгоспу. Для Лукашенка це дуже логічно, а бо як говорив великий російський поет Державін: 'Осел залишається ослом, хоч поначіпляйте на нього зірок, де потрібно діяти розумом, він тільки хляпає вухами'".

Депутат Ігор Юхновський висловився у менш різкій формі: „Я вважаю, що це абсолютно безвідповідальна заява [про підписання союзної угоди] і безвідповідальний крок. Мені здається, що в Білорусі є багато розумних, сміливих і добрих людей, але Лукашенко, напевно, користується силою, яка збільшується впливом і підтримкою Росії. Фактично, все, що робить Лукашенко, це в значній мірі стимулюється Росією. І мені дуже жаль за Білорусь і дуже жаль за її народ".

Однак в комуністів майбутній союз Росії і Білорусі викликав беззастережне схвалення.

„Треба, щоб до цього союзу приєдналася й Україна, — сказав депутат Анелян Парубок, член Центрального комітету КПУ. — А то буде соромно, що ми знову залишимося позаду".

А голова фракції Селянської Партії України Сергій Довгань заявив, що кине політику і повернеться до сільського господарства, якщо Україна приєднається до цього союзу.

Між Україною і Світовим Банком існує клімат довір'я

Київ (Р. Р.). — В суботу, 23-го березня, Президент України Леонід Кучма зустрівся з віцепрезидентом Світового Банку Йоганнесом Лінном, який перебуває в Україні з офіційною візитою від 21-го березня.

Й. Лінн очолює делеґацію Світового Банку, яка вивчає ситуацію в Україні з метою обговорення дальшої стратегії співробітництва. Під час зустрічі з Президентом України Й. Лінн сказав, що Світовий Банк і надалі фінансуватиме низку нових проєктів в Україні й підтримуватиме вже започатковані. Фінансова допомога в першу чергу буде спрямовуватися на розвиток науки й освіти, спорудження житла та на розвиток міського транспорту.

Президент України Л. Кучма зазначив, що останнім часом між Україною і Світовим Банком „склався клімат довір'я, що є ознакою для дальшої успішної співпраці". Нинішній рік, за словами Л. Кучми, буде для України „найважчий як з економічної, так і з соціяльно-політичної точки зору".

Й. Лінн зазначив, що Світовий Банк допоможе Україні у фінансуванні міжнародного космічного проєкту Сі Лонч (Sea Launch), щоб він був успішним. У проєкті створення плавучого морського космодрому для комерційних запусків сателітів беруть участь американська компанія „Боїнг", суднобудівна фірма „Кварнер", російське виробниче об'єднання „Енерґія" та українське конструкторське бюро „Південне" і завод „Південмаш". Українська частина в проєкті становить 15 відсотків акцій і Україна має внести у виконанні проєкту 90 млн. дол. Перший запуск за допомогою українських ракетоносіїв плянується на осінь 1997 року.

Росія затримала український літак

Київ. — Український цивільний літак ІЛ-76 змушений був сісти в російському місті Ростов-на-Дону через те, що порушив начебто повітряний простір Росії, повідомила 26-го березня УНІАР.

Літак здійснював, згідно з пресовою службою Міністерства Оборони України, перевезення вантажу для промислової виставки за маршрутом Рівне—Ашгабад. Коли ж він повертався назад, його затримали сили винищувальної авіяції Росії, мотивуючи це тим, що про полет літака не було попереджено жодну з служб цивільної авіяції Росії.

Однак МО України стверджує, що українська сторона вчасно подала заяву до центральної диспетчерської служби (ЦДС) Росії про перелет літака і отримала дозвіл. Також, згідно з МО України, перед своїм вилетом з Ашгабаду залога літака отримала дозвіл з ЦДС Росії на зворотній перелет повітряним простором РФ.

Працівник пресслужби МО України сказав, що з боку залоги не було ніяких порушень розпорядження органів управління повітряним рухом і підняття сил винищувальної авіяції Росії було зайвим.

Працівник припустив, що літак, який летів по цивільному коридорі, був затриманий через підозру у перевезенні ним військових вантажів. При огляді літака на летовищі Ростова-на-Дону ніяких вантажів на борті не виявлено і літак продовжив свій полет.

Департамент авіяційного транспорту України проводить розслідування цього випадку.

Р. ДОЛ ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ

Вашінґтон. — Висліди передвиборів у Каліфорнії дали Робертові Долові достатні підстави вірити, що він стане кандидатом на пост президента від Республіканської партії.

Однак для запевнення своєї майбутньої перемоги лідер сенатської більшости обов'язково повинен в якийсь спосіб невтралізувати Росса Перо — тексаського мільйонера, який, швидше за все, висуне свою кандидатуру від ним же створеної незалежної Реформаторської партії.

Республіканські передвибори у Каліфорнії, Вашінґтоні і Неваді дали переважаючу більшість делеґатів Долові. Демократичні передвибори у Каліфорнії, в яких Билл Клінтон не мав суперників, дали йому 423 делеґати.

Виступаючи у Каліфорнії, Р. Дол закликав Патріка Б'юкенана „об'єднати сили і згуртуватися". Він також звернувся до Р. Перо зі спеціяльною заявою, в якій радить тексасеві не висувати своєї кандидатури. „Не варто входити в боротьбу, бо це ускладнить ситуацію в Республіканській партії. Краще зробім все можливе, щоб відіслати Билла Клінтона назад до Литл Раку",— запропонував Р. Дол у листі до Р. Перо.

„АРАБЕСКИ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут в суботу, 30-го березня ц. р., в год. 20-ій по полудні в Українському Народному Домі відбудеться постановка Харківського студентського драматичного гуртка п. з. „Арабески". Прибуток з імпрези призначений на діяльність Творчої Молоді України.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ

КИЇВ. — Президент України Леонід Кучма підписав низку указів про нові призначення. За власним бажанням через погане здоров'я звільнено Петра Саблука з посту віцепрем'єр-міністра агропромислової галузі. Віднині він є позаштатним радником Президента з питань агропромислового комплексу. Призначено також двох заступників голови СБУ — генерал-майора Володимира Пристайка та колишнього начальника інформаційно-аналітичного управління СБУ Олександра Бєлова. Додатково введено пост заступника командуючого Національною Ґвардією України, на яку призначено полковника Олексія Корнєєва. Головним державним інспектором праці і заступником міністра праці призначено Івана Франдюка.

ЗАПОРІЗЬКА АЕС ЗАВАНТАЖЕНА НА 90 ВІДСОТКІВ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Державна атомна інспекція Міністерства Екологічної Безпеки вперше дозволила пустити шостий енерґоблок на потужність, що дорівнює 90 відсотків від проєктної. Це попередили довші випробування на різних рівнях навантаження. Досі цей блок працював на потужності 75 відсотків від проєктованої. На Запорізькій АЕС бракує місць для зберігання касет з відпрацьованим паливом.

ВІД ТУБЕРКОЛЬОЗИ В УКРАЇНІ ВМИРАЄ 5,500 ЛЮДЕЙ ЩОРОКУ

КИЇВ. — Головний державний санітарний лікар України Віктор Марієвський повідомив на пресовій конференції, що в Україні хворих на туберкольозу стає на 20,000 більше щороку, а помирають приблизно 5,500 хворих на рік. Поширення хвороби збільшилося після катастрофи на ЧАЕС. Крім того, бракує ліків, які імпортується виключно з-за кордону.

ОБ'ЄДНАННЯ „СОЮЗ" ПОКИЩО НЕ ВИСТУПАЄ ЗА НОВИЙ СОЮЗ

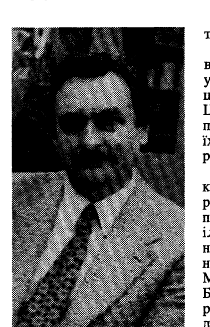
КИЇВ. — Депутатське об'єднання „Союз" покищо не плянує виносити на розгляд Верховної Ради питання про скасування Біловезької угоди. За словами керівника об'єднання Івана Симоненка, їм потрібний час для „випрацювання механізму об'єднання у відновлений слов'янський союз держав на добровільних засадах". Якщо проєкт нової конституції України буде винесено на референдум, то депутати від об'єднання „Союз" організують збір підписів за референдум щодо довір'я Президентові і Верховній Раді.

НАФТО-ҐАЗОВИМ КОМПЛЕКСОМ ЦІКАВИТЬСЯ КАНАДА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ. — Сюди прибув директор департаменту енерґетики і видобутку нафти з провінції Саскачаван, Канада, Малколн Вілсон. Він зустрівся з керівниками области, ректором Івано-Франківського Університету Нафти і Ґазу, ознайомився з об'єктами нафтодобувного комплексу Надвірнянського району. М. Вілсон зазначив, що хоче вивчити згадану галузь области, бо нафтові компанії Саскачевану хочуть вкладати свої гроші в нафто-ґазову промисловість области.

Праця на відповідальному пості

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Рідко маємо нагоду говорити з людиною, що тепер стоїть на так відповідальному пості, як Олександер Биструшкін. Він начальник Управління Культури Києва і саме в тому характері вперше відвідує ЗСА, приїхавши тут на короткий час із лавреатами першого міжнародного конкурсу фортепіянової музики в честь В. Горовіца, які дали свій концерт в Українському Інституті Америки 2-го березня. О. Биструшкін заходить до редакції коротко перед виїздом із першунами до Сінсіннаті а, як каже, відтак, мусить скоро повертатися до своїх обов'язків у Києві.

О. Биструшкін

О. Биструшкін сам по професії актор і це зі званням заслуженого артиста України, виясняє, що йому усміхалася кар'єра спортовця ще у молодших роках, але вибрав театр і здобув славу в Театрі ім. Заньковецької у Львові, а відтак у Театрі ім. І. Франка у Києві. Саме на тому місці посадник Києва Л. Косаківський заскочив його перед двома з половиною роками питанням: „Як дивитися на стан культури в Києві?" Коли відповідь О. Биструшкіна була неґативна — посадник просто запропонував: „Тоді приходьте і беріть справу в руки!"

Так і сталося, і тепер заслужений артист працює під іншим заслуженим іменем — начальника Управління Культури міста Києва.

У нього, як розповідає, великі пляни і багато вже успіхів для пропаґанди нашої культури на Заході. Це бачимо також із чепурних книжечок, що він їх приносить зі собою до редакції.

Ці каталоги мистецьких виставок видані управлінням на доброму папері та із кольоровими ілюстраціями і відповідними статтями про художників: Віктора Козика, Миколу Журавля, Андрія Блудова і збірник „Поза рампою" з профілем художників Олександра Бурліна, Сергія Зорука і Ігоря Несміянова.

Коли переглядаємо з цікавістю ці докази дбайливости начальника управління, він сам запевняє, що головна його ціль це праця над молоддю та дітьми, бо уважає, що ми втратили два покоління і тепер найвищий час зайнятися освітою дітей і створити з них нову українську культурну еліту.

Друге завдання О. Биструшкіна, над яким він наполегливо працює і

(Закінчення на стор.3)

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 26-ГО БЕРЕЗНЯ, в Лос Анджелесі відбулася чергова церемонія вручення „Оскарів" — найвищої нагороди голливудської фільмової індустрії. Господинею вечора була муринська акторка Вупі Голдберґ, яка зі своїх обов'язків вив'язалася взірцево. Найкращим визнано фільм „Хоробре серце" / Брейвгарт/, найкращою акторкою Сузан Сарандон у фільмі „Ходіння мертвих чоловіків" /Дед мен вокінґ/, найкращим актором Ніколаса Кейджа у фільмі „Покидаю Лас Веґас" /Лівінґ Лас Веґас/, а найкращим режисером обрано Мел Ґібсона за фільм „Хоробре серце". Почесного „Оскара" за його значний вклад у фільмове мистецтво отримав Кирк Даґлас, який ніколи не здобув цієї нагороди за акторство.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН заявив репортерам засобів масової інформації, що він дуже вдоволений відпруженням, яке запанувало між Китаєм і Тайваном, після президентських виборів у Тайвані. Державний департамент уважає, що криза з приводу цього напруження закінчилась, а речник морської фльоти підтвердив, що корабель-літаконосець „Індепенденс", який приглядався китайським маневрам в околицях Тайвану, має в пляні повертатися до своєї бази — японського порту Йокосука.

УРЯД СТЕЙТУ ВАШІНҐТОН вирішив звернутися до Верховного суду ЗСА, щоб переглянути недавнє рішення апеляційного суду, яким дозволяється лікарям допомагати при самовбивстві невилічимо хворим пацієнтам. Стейт Вашінґтон зокрема має на увазі конкретне рішення з 6-го березня Державного апеляційного суду дев'ятої округи у Сан Франсіско, яке цим рішенням відкинуло існуючий стейтовий закон, який забороняв лікарям допомагати у таких випадках своїм пацієнтам.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ В ЄРУСАЛИМІ, на зустрічі редакторів з 85 країн, організованій Міжнародним інститутом преси, прем'єр-міністер Ізраїля Шімон Перез сказав, що ісламські фундаменталісти намагаються придбати ядерну зброю, щоб загрожувати безпеці всього людства. Ш. Перез назвав Іран головним надхненником терористичних акцій і підкреслив, що ніколи раніше світ не стояв перед такою небезпекою. Прем'єр-міністер запропонував створити широку коаліцію проти Ірану, Іраку та Лібії — країн, які „геть чисто втратили розум". Ш. Перез вважає за необхідне запровадити економічні санкції проти цих держав і високо оцінює принципову політику ЗСА щодо Іраку та Ірану. Прем'єр пообіцяв, що коли у травневих парляментарних виборах він дістане достатню підтримку, то відразу спробує відновити переговори з Ливаном і Сирією, а відтак проєкт мирної ізраїльсько-сирійської угоди винести на загальнонаціональний референдум, як це обіцяв зробити покійний прем'єр Іцак Рабін.

ДО ВАРШАВИ приїхала королева Великобританії Єлисавета II і її чоловік, герцоґ Единбурзький. Це перша в історії державна візита британського монарха до Польщі. Відомо,що під час Другої світової війни понад 250,000 поляків билися з фашизмом під англійським командуванням. Візита Єлисавети II до Варшави збіглася в часі з першими 100 днями перебування на пості президента Алєксандра Кваснєвського. Спеціяльне опитування з цього приводу засвідчило, що 54 відсотки поляків схвалююють діяльність А. Кваснєвського, не зважаючи на ту обставину, що він колись був комуністом. На його бік перейшла вже третина виборців, які в листопаді минулого року віддали свої голоси за Лєха Валенсу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Добра ідея проф. Костицького

Не маємо перед собою абсолютно певної картини у маштабах світу, однак щодо України не помилимося ні трохи: українське жіноцтво потребує уважнішого, шанобливішого, цивілізованішого ставлення до себе — і з боку державу, і з боку суспільства і, певна річ, з боку так званої „сильної половини". Тяжкий, похмурий спадок залишили по собі російські тоталітаризми, царський і совєтський. Куди оком не кинь, всюди клин. Тільки ми чомусь, говорячи про це, більше маємо на увазі грубшу матерію — економіку, господарство, виробництво. Ні, подбаймо про моральне, духове оздоровлення людей, взаємин між ними — й тоді все інше розв'яжеться набагато легше. А спеціяльної турботи вимагає українська жінка — її большевики вже ж так емансипували, що колгоспній коняці жилося легше, ніж їй. Не серпа і молота слід було обирати державним гербом совєтської імперії, а доярку з колгоспної фарми, що вилами виносить з хлівів гній. Або жінку з мотикою в руках, згорблену на безглуздій „битві за врожай".

Ще й дотепер сліди тієї немилосердної праці не зійшли з обличчя українки, ще й сьогодні легко помилитися: даєте шістдесят років, а їй і сорока нема... Отже, є чим займатися феміністичному рухові в Україні! Жінка там, в умовах соціяльно-економічної скрути, терпить найбільше, жіночому організмові у фатальній мірі загрожує несприятлива екологічна ситуація, непевне медичне обслуговування, брак ліків, вітамінів, брак якісних харчів. Згідно зі статистикою, на кожні 10,000 дівчат-підлітків припадає 8,048 захворювань.

Хоч кількість працюючих жінок є дуже значна — у сільському господарстві вони становлять 42 відсотки, в промисловості — 48 відсотків, у торгівлі та громадському харчуванні — 80 відсотків, проте на їхню долю переважно припадає фізично тяжка, шкідлива для здоров'я праця.

Ще один контраст у сенсі жіночої дискримінації: з 34,815 керівників підприємств, установ та різних організацій тільки 5 відсотків — жінки, хоч саме вони, згідно зі статистикою, є найосвіченішою частиною українського суспільства.

Щоб актуалізувати жіноче питання в межах усієї держави, депутат Верховної Ради Василь Костицький запропонував проголосити цей рік Роком Української Жінки, збудити суспільну і наукову думку до цієї проблеми, започаткувати поважні і реалістичні програми. Ми віримо в успіх цих проєктів. Віримо, що Україні, хоч вона в особливий спосіб понівечена комунізмом, вдасться набагато швидше, ніж іншим колишнім совєтським республікам, покращити долю жінок, створити добрі умови для вияву індивідуальних здібностей, для родинного життя. Адже повага до жінки є традиційною рисою української національної ментальности. Недаремне в нашому народі панує культ Діви Марії, Божої Матері — українці ніколи не відривали землю від неба, матерію від духу, часу від вічности. І це дає нам підстави сподіватися, що й жіночий рух в Україні не вироднться у самодостатній, самоцільний фемінізм, який на Заході доходить до дивного протиставлення чоловічого і жіночого первнів. Згідно з нашою морально-релігійною традицією, жінка і чоловік в однаковій мірі — діти Божі, тому й у земному житті покликані віддзеркалювати пануючу на небі ідеальну гармонію між собою.

Щодо Америки, то тут навпаки — невдовзі стане традицією фемінізм, який пнеться взагалі зігнорувати чоловічу половину. Незалежні аналітики остерігають, що ця тенденція загрожує дуже небажаними вислідами для спільноти в цілому. Статистичні щорічні звіти в ділянці освіти у школах і коледжах свідчать, що більшої уваги від американського суспільства тепер потребують саме хлопці. Вони частіше кидають школу, не довчившись, набагато більше серед хлопців другорічників, у коледжах вчиться більше дівчат, ніж хлопців. Навіть при умові однаково кепської поведінки хлопці частіше дістають критичні зауваження від учителів, ніж дівчата. Нарешті ось такі шокуючі дані: згідно з інформаціями федерального Центру в питаннях захворювань, з декількох тисяч самогубств підлітків, які щороку трапляються в країні, у 85 відсотках випадків йдеться про хлопців.

На загрозливу розбалансованість наражає себе суспільство, в якому колись добру справу непомітно, під нібито добрими гаслами, доведено до абсурду.

В. Кульчицький-Ґут

ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНА ВІВІСЕКЦІЯ ЗЮҐАНОВА

II

Айра Штравс, американський координатор Комітету Східньої Европи і Росії при НАТО, підкреслює, що Каратницький своєю статтею популяризує те, „що проф. Олександер Янов довів у своїй праці 'Ваймарська Росія', тобто, що Зюґанов не є ані старого стилю комуніст, ані демократ, але національний большевик. Він хоче провести задум, про який російські ультранаціоналісти мріють від 1970-их років. Цей задум передбачає підкріплення спорохнявілої червоної ідеології численними коричневими елементами, щоб відновити тоталітарну державу й уникнути деґенерації у прозахідню демократію". І така постать Зюґанова настільки небезпечна, що, на думку Штравса, перед Заходом стоять тепер три альтернативи: зміцнити російський центр, не наполягати на проведенні президентських виборів у Росії, приготування до нової холодної війни із 100-більйоновим збільшенням мілітарних видатків та збільшення фінансової й мілітарної допомоги нестійким союзникам у Східній Европі і на Близькому Сході.

Надя Кізенко, професор російської історії в Стейтовому університеті в Олбані, Н. Й., не погоджується з Каратницьким, бо її вівісекція виявила іншого Зюґанова. У неї „Зюґанов не є ані білий, ані панславіст. Він є чимось більш ориґінальним. Він є евразійським комуністом, останнім нащадком інтелектуального руху, який процвітав у 1920-их роках. Евразійці доводили, що московські царі і московська держава були наступниками монгольського хана і Золотої орди; що московські установи, правні норми, а навіть психологія є частиною спадщини Джинґіз-Хана. І через це евразійці доводять, що Росія повинна дивитися не на Західню Европу, але на азійських сусідів, як природних союзників, і намагатися розвивати зв'язки, скажімо, з Китаєм і Японією, радше, ніж з Францією і Німеччиною". Авторку листа такий образ Зюґанова не лякає, бо вона бачить його в економічному обрамуванні. Вона вважає, що, взявши до уваги теперішній азійський ринок, „евразійський економізм міг би бути вдалою відповіддю на теперішні труднощі Росії".

А що на все це офіційний Вашінґтон?

Мартін Сіфф у тижневику „Вашінґтон Таймс" писав: „Три роки тому Україна була у стані неласки у вашінґтонських творців політики. Розглядалась вона урядовцями ЗСА як небажаний пасинок розвалу Совєтського Союзу. Але це було перед тим, як почав своє відродження російський націоналізм. От недавно Президент Леонід Кучма відвідував Вашінґтон, президент Клінтон прийняв його з повною формальною куртуазією. Український лідер зустрічався з президентом, віцепрезидентом Алом Ґором, державним секретарем Ворреном Кристофером, секретарем Департаменту оборони Вілліямом Перрі, секретарем Департаменту фінансів Робертом Рубіном". І він навів з цієї нагоди слова представника Державного департаменту Ніколаса Бирнса, експерта від колишніх совєтських республік: „Це дуже близькі стосунки. Вони є дуже глибокі і дуже широкі, і вони розтягаються на надзвичайно близькі відносини в справах економічних, на нові і зростаючі мілітарні стосунки(...) Ми думаємо, що Україна є стратегічно пріоритетною в Европі, і ми переконані, що дальша незалежність України є важна для Европи як цілости. Ми вважаємо Україну для нас дуже важливою".

Чи можна сумніватися у щирості наведених слів? І чи не впливає на зміну постави офіційного Вашінґтону до України теперішня політична ситуація у Росії взагалі, а вступ на російську політичну авансцену Ґеннадія Зюґанова зокрема?

Д-р Роман Барановський

МАЄМО СВОЮ ДЕРЖАВУ І ЇЇ ШКІДНИКІВ

Україна вже п'ятий рік втішається своєю самостійною і незалежною державою. Боже Провидіння обдарувало український нарід великим даром свободи, немов у рекомпенсату за гори жертв, що їх український нарід зложив на жертівнику за визволення з неволі впродовж віків, щоб бути господарем на своїй рідній землі.

Уже п'ятий рік гордо майорить в Україні синьожовтий прапор, пишається наш споконвічний герб — золотий тризуб, що був гербовим знаком київського князя Володимира Великого, що ним карбували монети Київської Руси і був теж в гербі дочки Ярослава Мудрого, Анни Ярославни, королеви Франції. Гомонить теж наш державний гимн „Ще не вмерла Україна".

Під цією символікою, що є підвалинами державности, Україну визнав увесь світ. Україна стала незвичайно важливою державою, бастіоном стабільности Европи, як це стверджують визначні політичні аналітики. Своєю миролюбною політикою, може навіть перебільшено миролюбною політикою, Україна здобула у світі великі симпатії, признання і пошану. В грудні минулого року Україна стала членом Ради Европи.

Відвідання України головами держав і визначними державними особами, в тому числі і президентом Биллом Клінтоном, вказують, що Україна є в центрі уваги могутніх держав. І хоч нині Україна бореться з економічними труднощами і негараздами, проте перехід економіки України до системи вільних ринків посувається вперед. Україна є на правильному шляху до кращого майбутнього.

А тим часом, яка іронія долі, в Україні діє ціла плеяда яничарів, які паплюжать українську символіку, домагаються повернення СССР і його символіки. Забули про звірства московського сатрапа над нашим народом, про висилку наших добрих людей на каторжні роботи в сибірських тайгах, в концентраційні табори, де замучено мільйони наших людей, забули про експлуатацію наших природних ресурсів, про невільництво хліборобів, про Великий голод, про Чорнобиль. І це робить не російська етнічна меншина в Україні, але свої рідні комуністи і соціялісти заради своїх вузькопартійних антиукраїнських інтересів.

Як довідуємось з преси, вони нахабно йдуть від хати до хати і збирають підписи проти української держави. Своїми облудними гаслами удаваної турботи про соціяльні потреби трудящих, вимагають усунення Президента і Уряду України. Вони порушують елементарні закони української держави, вимагаючи проведення референдуму з вимогою винести на всенародне обговорення основоположні питання конституції України. Вони торпедують всі заходи до схвалення конституції з метою, щоб Україна залишилася якнайдовше без конституції. Таким шкідникам української справи не місце на постах в державних установах, навіть не місце в українській спільноті.

Саме тепер, коли північний сусід зазіхає на незалежність України і всякими підступними способами намагається її нищити. Україні потрібні у проводі щирі українські патріоти, які дбали б про

(Закінчення на стор. 3)

Степан Процик

Про Україну там, де її не було!

М. В. Коваль, „Україна в Другій світовій і Великій вітчизняній війнах (1939-45 рр.)". Інститут історії України НАНУ, Київ, 1994.

I

Огляд цієї наукової праці можна почати (і закінчити) перевіркою позиції її обіцюючої назви і методологічного підтексту „Спроба сучасного концептуального бачення". Одначе корисніше буде подати додаткове „бачення" і пригадати деякі відсутні в тезах праці критерії оцінки предмету. Поміж західньою і східньою політичними орієнтаціями народу автор однобічно спрямував свою працю на цю другу. В тому і початок критики.

Ретроспективно, про суспільні й політичні різниці між громадянством східніх і західніх земель України, зокрема різниці історичної натури, можна в літературі прочитати і зрозуміти. Однак у досадному комплексі „східняки — західняки" відчутно виявляються два відрізняючі критерії, не генетичного (нація ж одна), але якогось набутого в минулому ментального коду, що являє „психологічний Збруч", керує світосприйманням і (де)формує світогляд людей. Не було б потреби посилатися на цей незручний феномен, якби не було спроб послуговуватися ним при аналізі історичних процесів і вживати сумнівні елементи до відродження національної свідомости в Україні. Такими елементами треба рахувати тези названої вище праці.

Перед Другою світовою війною західня Україна була частиною польської держави, але льояльности до неї українці виявляли не багато. Молоді хлопці йшли у польську армію, розуміючи, що армія не їхня, а держава для них чужа, ворожа; Польща не була їхньою батьківщиною і класти у війні голову за спільну „ойчизну" їм не хотілося. Через польонізаційну політику українських земель Польща була трактована як ворог, колонізатор і загарбник. З подібних причин таку саму позицію суспільство зайняло і до совєтської влади 1939 року. Совєтська влада була не своя, а чужа, окупаційна. Батьківщина (вітчизна) для нього була не у московських структурах ворожого загарбницького режиму, лиш у його національній свідомості. ОУН вже функціонувала широко.

На сході України свідомість більшости суспільства, як свідчить минуле, була така ж, однак там в наслідок „міжнародного комунізму" згубилося чогось суспільне мірило свого й чужого, затрачено почуття незалежного буття і дефініцію іменника ворог; загарбник став спільником, ворожа армія через український елемент у ній стала „нашою", мільйонні жертви, геноцид, війна, перемога, русифікація, колонізація і депортація — були не злочином ворога, а „конструктивними вадами" вітчизни. Українським учасникам війни безкритично імпутується загальний ентузіязм боротьби і посвяти за „вітчизну", якою був СССР. І то, на жаль, частинно, не без відклику до дійсности. Один генерал, українець, недавно, перед відходом із чинної служби на пенсію, описав своє минуле в журналі „Армія України", де подав, що коли в 1931-33-му роках в Україні шалів голод і гинули мільйони співвітчизників, вони, молоді юнаки, з посвятою йшли до Червоної армії захищати свою батьківщину. Жаль, що генерал на пенсії ніколи не знав, кого захищав та що є батьківщина і її ворог.

В концепті такого генерала, ветеранів війни і навіть сучасної влади, Україна — це ще геополітичний терен для культивації союзових атрибутів, незважаючи на її сучасний статус незалежної держави. Таке сповідує велика частина української інтеліґенції, в тому числі й науковці. Передуючою темою нових наукових праць стало визнання і значення українського вкладу у „Велику вітчизняну війну (ВВВ), перемогу, відбудову СРСР і вагу України як співдіючого політичного чинника воєнних дій, хоч резервуар стверджуючих факторів для такої тези — мізерний".

Невеличка паця М. В. Коваля (57 стор., без показника імен і літератури) заслуговує на увагу спрямуванням („концептуальне бачення") та певною кількістю об'єктивного відображення фактів, чим різниться від видань НАНУ, тих з „історіософії" КҐБ. Можливо, це буде першим кроком до наукової об'єктивности українських науковців, бо носталгія якихнебудь політичних атрибутів України в межах Союзу та його зовнішньої політики не має підтвердження в реальності і залишиться синкретичним уявленням українських науковців (за автором) „в новій історичній обстановці". (Правильно має бути „в незалежній українській державі"). Обстановка, коли міняється, вимагає певної „елястичности" думки науковця, а концептуальні норми незалежної держави незмінні, і наукові критерії для них також.

(Продовження на стор. 3)

ВІСТІ З ОТТАВИ
Юлія Войчишин

Канадська жінка-українка — в родині, в громаді, в світі

8-го березня, в Міжнародний День Жінки, відбулася в Оттавському університеті 11-та з черги пропам'ятна лекція ім. Івана Франка. Ще в 1985 році з ініціятиви проф. Богдана Боцюрківа Товариство Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців в Оттаві започаткувало серію лекцій ім. Івана Франка при Карлтонському університеті. З того часу в березні кожного року відбувається лекція, яку дають політичні науковці, історики, письменники, літературознавці та дослідники. Доповідали впродовж десятьох років такі визначні науковці: Роман Шпорлюк з Мишиґенського університету, Іван-Павло Химка з Албертського університету, Василь Маркусь з Лойола університету в Чикаґо, Орест Субтельний з Йорк університету в Торонто, Тарас Гунчак з Ратґерського університету, Франк Сисин з Центру Петра Яцика при Канадському Інституті Українських Студій в Алберті, Петро Потічний з МекМестер університету, Юрій Грабович з Гарвардського університету, Віктор Батюк, амбасадор України в Канаді, і Іван Яворський з Ботерлу університету.

З відкриттям Катедри українських студій при Оттавському університеті було вирішено перенести пропам'ятну лекцію ім. Івана Франка до цього університету, бо метою катедри є стати науково-аналітичним центром міждисциплінарних студій та дослідів сучасної України. Вечір зорганізували Товариство Українських Канадських Професіоналістів та Підприємців, Катедра українських студій та Катедра жіночих студій при обох університетах.

Вечір відкрила від Товариства Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців Ірена Белл, а від імени Катедри українських студій привітала і представила гостю член Дорадчої ради проф. Ірина Макарик. З доповіддю „Українські канадські жінки: громада і батьківщина" виступила д-р Франсес Свиріпа, директор Українсько-канадської програми при Канадському Інституті Українських Студій в Алберті. Народжена в Саскачевані, студії вона закінчила в Албертському університеті під керівництвом проф. Івана Лисяка-Рудницького, який допоміг їй зацікавитися історією України та історією українсько-канадської спільноти. Вона є автором багатьох наукових статтей та книжок, однією з них є її дослідження „Wedded to the Cause: Ukrainian-Canadian Women and Ethnic Identity, 1891-1991", що була основою викладу цього вечора.

У своїх дослідах, що охоплюють сто років діяльности української жінки, проф. Свиріпа дійшла до дуже цікавих висновків. Українська громада завжди ставила високі вимоги до жінок. Як молода дівчина, вона мусіла вийти заміж за українського хлопця. Як мати, вона мала виховати нове покоління на основі дуже строгих правил, а саме: дати дитині українське ім'я, говорити до дитини тільки українською мовою, співати дітям українські пісні, розказувати українські казки, вчити дітей читати й писати по-українськи, купувати українські книжки, передплачувати українські дитячі журнали і вчити дітей про історію, культуру та національні аспірації українського народу. Крім того дитина мала забавлятися лише в середовищі, де діти розмовляли по-українському. Матері водили дітей до церкви, на громадські зібрання, посилали їх до рідної школи, недільної школи і молодечих організацій та заохочували їх здобувати вищу освіту, щоб зайняти відповідне становище в канадському середовищі.

У своїх домах жінки створювали українське середовище вишивками, килимами, писанками, вбирали дітей у вишивані сорочки, варили українські страви. Зорганізовані в жіночих організаціях вже від 1916 року, спочатку православне жіноцтво, а пізніше націоналістичні жіночі організації та українське католицьке жіноцтво розгорнули широку діяльність. За гроші, зароблені жінками, будували церкви, школи, залі, платили податки та підтримували діяльність молоді.

Жіночі організації були першими, що вийшли на всеканадський форум, а пізніше і на міжнародний, де мали більше успіху у пропаґуванні України, ніж чоловіки, які, як представники бездержавного народу, не могли виступати як рівний з рівним, а мусіли покладатися на протести, демонстрації та громадські заклики.

У своїй доповіді авторка представила постать жінки-українки, що перенесена в чуже оточення чи вже народжена в ньому, зуміла зберегти свою українську ідентичність і так виховувати наступні покоління, розбудовувати українські громади та увійти повноцінним членом у життя своєї прибраної батьківщини — Канади.

Як директор української програми в КІУС, д-р Свиріпа тепер працює над історією українців в Канаді між двома світовими війнами. Вона також підготовляє студію про етнічну історію в Канаді та досліджує відносини між чоловіками й жінками в Україні і в українському західньому суспільстві.

Василь Чапленко

Saxifraga

(Сонет)

На скелі у розколинці малій
Живе одвіку крихітна рослина
На йменння Saxifraga. Зла година
Їй випала в дорозі життьовій.

Південна спека, гострий суховій
Вологу випивають до краплини,
Але вона живе, вона не гине, —
І око радо спочива на ній.

Людино! Путтю ідучи тяжкою,
Не відступай ані на четь у бої,
Незламна будь, як цей каменеїд.

Хай буде голод, холод, люта спрага, —
Ти, як казав поет, лупай граніт:
Тобі найбільше до лиця відвага...

Маємо свою...

(Закінчення зі стор. 2)

добро країни, а не її руйнували.

І як воно не дивно, що все це діється під протекторатом комуністичних ватажків-депутатів у Верховній Раді України з допомогою і підтримкою самого голови Верховної Ради Олександра Мороза, його заступника О. Ткаченка, голови Комуністичної Партії України Петра Симоненка й інших шкідників.

Ще більше можна дивуватися, що український Уряд толерує такі антидержавницькі акції. Навіть найбільш демократичні держави спричинників таких шкідливих дій притягають до відповідальности і карають. Тим часом в Україні їм проходить це безкарно.

Мабуть, відповідальні чинники в Україні не збагнули того, що навіть в демократичній системі є межі, що їх переступити не можна.

Згромадження Сестер Пресвятої Родини

Наше згромадження було засноване за благословенням Митрополита Андрея Шептицького в мальовничому кутку Карпат в селі Гошів (тепер Івано-Франківської області) в 1911 році. Сестри опікувались хворими, немічними, самітніми людьми, а згодом, коли згромадження поширилося, опікувались дитячими сиротинцями.

Та бурхливі роки війни, а за ними роки большевицької окупації внесли свої зміни і завдали болючих ран згромадженню. Перш за все десятки Сестер, які не хотіли відректися батьківської віри, змушені були поневірятись по тюрмах і засланнях Сибіру і Казахстану. Багато з них так і не повернулись більше на рідну землю, а ті, що повернулись, змушені були шукати притулку у рідних та знайомих, тому що всі доми згромадження, в тому числі і родинній дім-монастир у Гошеві, більшовики забрали. Деякі з домів були знищені, а у Гошівському монастирі розмістили протитуберкульозну лічницю.

Та, незважаючи ні на що, Сестри продовжували ту працю, до якої їх покликав Господь. Вони трудились в лічницях і змушені були підпільно вчити дітей релігії, тому що в радянських школах це робити було заборонено.

І Бог поблагословив їхню працю, поблагословив перш за все тим, що, не дивлячись на переслідування з боку органів НКВД, а пізніше КҐБ, згромадження поповнювалось новими Сестрами. За роки підпілля воно чисельно подвоїлося. Так сталось, що жодна Сестра нашого згромадження не виїхала на еміґрацію, тому ми не маємо осідків в діяспорі.

З отриманням відносної свободи в Совєтському Союзі наші Сестри з перших днів включились в боротьбу за леґалізацію Церкви. У Львові вони вперше вийши в монашому одязі і брали участь у демонстраціях. Також брали участь у пікетуванні і голодівці в Москві. Та найбільша праця все ж таки була на місці, праця з людьми. Скільки було недоспаних ночей, скільки розмов з людьми, скільки відправ по цвинтарях. Про це колись можна буде писати цілі книги.

З виходом же з підпілля Церква потребувала праці з дітьми і молоддю, тож Сестри нашого згромадження взяли катехизацію за основну свою працю. Десятки тисяч людей в Україні потребують Божого слова. Для цієї праці потрібна належна підготовка. Тому ми вирішили збудувати монастир у Гошеві, в якому могли б дати молодим Сестрам належний вишкіл і також духовно-просвітницький центр у Моршині (Львівської області).

На початку велику допомогу в цій справі подав нам св. п. Зіновій Красівський, довголітній політв'язень, який розумів, що відродження України неможливе без духовного відродження. По смерті З. Красівського весь тягар справ ліг на плечі Сестер. Та найбільша біда полягала в тому, що в Україні вибухнула економічна криза, а будівництво ведеться за кошти добровільних пожертв окремих осіб та організацій. Тож криза болюча вдарила і по наших проєктах. З кожним роком зменшувались приходи з України, тому що багато підприємств було закрито, інші скоротили обсяг виробництва, і в наслідок різко зросло безробіття. Мало хто вірив, що в таких умовах можна продовжувати будову монастирів.

Та Боже провидіння скерувало так, що в особливо важкий для нас час, ми отримали допомогу від українців з діяспори. Ці пожертви були невеликі, але це була та крапля животворної води, якої вистачало спрагненому, щоб вижити. З часом тих пожертв ставало більше і зараз вони є надзвичайно важливими для нас, тому що тепер приходи з України майже зовсім припинилися. Нам вдається домовитись і купити матеріяли по значно нижчих цінах, як також багато економимо коштів при наймі робітників. Ми уклали договір з військовою частиною, яка посилає на нашу будову спеціялістів, а для підсібних робіт голосяться сотні добровільних помічників, які бажають безплатно працювати на будові і тим долучитись до цієї Божої справи. Навіть школярі просять дати їм посильну працю.

Та все ж таки, навіть при найбільшому заощаджуванню, для продовження будови потрібні гроші. Брак грошей це єдине, що сповільнює темпо будівництва. При належному фінасуванні, ми могли б ввести в дію обидві будови і завершити їх за один або два роки.

Але, помимо всіх проблем, на сьогоднішній день зроблено справді досить багато. У Моршині всі зовнішні роботи виконано, залишились внутрішні роботи. У Гошеві ж вимуровані всі стіни і майже вся будова покрита, за вийнятком каплиці, на якій має бути баня з хрестом. Крім того у Гошеві вже не лише збудовано, але й введено в дію значну частину господарських будівель. Та праці все ж є ще багато і з кожним днем ростуть перепони. Є труднощі з оплатою проживання військових, які працюють на будові монастиря, труднощі з придбанням матеріялів, та безліч інших труднощів. А все опирається на кошти, а, вірніше, на їх відсутність. Більшість наших договорів ґрунтуються на добрій волі керівників підприємств, до яких ми звертаємося, і платимо їм найчастіше молитвами.

Монастир у Гошеві розрахований на 50 сестер, які б охопили катехизацію всіх навколишніх сіл і міст, а також могли б надавати належну опіку немічним, хворим, самітнім. Адже проєкт побудови Гошівського монастиря передбачає будівництво пансіонату для таких людей.

Хоча і зараз, не дивлячись на відсутність належних умов, Сестри виконують свою основну місію. Багато Сестер викладають у школах релігію, працюють з молоддю, організують аматорські самодіяльні гуртки, які виступають з релігійними програмами в селах і містах Галичини, беруть участь у місіях, зокрема в Закарпатській, Херсонській, Житомирській областях, в Донецькому, Севастополі. Щороку наше згромадження організує поїздку в Чорнобильську зону.

Праця Сестер поєднується з навчанням, адже за часів окупації не було можливости здобути духовну освіту, тож багато Сестер навчаються у Львівській Богословській Академії, в Івано-Франківському Катехитичному Інститутi, на катехитичних курсах.

Ми розуміємо, що через брак належних умов наша праця часом не є ефективною. Сестри живуть у тісних пристосованих приміщеннях, немає де розмістити добру духовну бібліотеку, немає приміщення, де б можна було займатись позашкільною молоддю. Але ми робимо все від нас залежне, щоб якомога швидше закінчити цю будову. Та й число Сестер щорічно росте, маємо багато покликань, особливо серед молоді.

Тож користаючись нагодою дякуємо всім тим добродіям, які внесли свою частку в будову наших монастирів. Дякуємо за підтримку як матеріяльну, так і духовну. І просимо надалі посильної допомоги. Віримо, що Україна стане могутньою, але тепер вона потребує допомоги.

Нехай Господь благословить всіх вас.

Сестра
Анатолія Дмитришин

Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні — Americans for Human Rights in Ukraine (AHRU) зібрала вже понад 10,000 дол. на будову жіночих монастирів в Гошеві і в Моршині під час останніх п'ятьох років. Всі зібрані гроші (сто відсотків) пересилаємо Сестрам. Кошти збірки організація покриває. Збірка продовжується. Просимо продовжувати посилати пожертви на будову монастирів до: AHRU-Hoshiv, 43 Midland Pl.,Newark, N.J. 07106. Всі пожертви на АГРУ можна відтягнути від податків.

Зі статтею про діяльність Сестер Пресвятої Родини прийшли з Гошева два листи від настоятельки Гошівського монастиря, Сестри Анатолії Дмитришин, з яких подаємо вийнятки: „Ще дякую Вам за таку велику працю і за велику поміч. На жаль, не можу передати словами ті почуття, які наповнюють моє серце. Бож справді, по-людськи інколи буває надзвичайно важко, здається часом, що більше не можна витримати і лише одна думка про Бога, надія на нього, в такі хвилини підтримує. І Бог дає таку ласку, що якраз в такі найскрутніші хвилини, коли руки опускаються від безсилля, приходить від вас допомога. І тоді звідкись беруться сили долати ті всі перепони, проблеми, труднощі. То ж робимо все, що є в наших силах тут в Україні, а Ви робите все можливе в Америці. І нас єднає Бог, бо всі наші старання для Нього. Ми не можемо Вам нічим віддячитись, тільки своїми молитвами, та Господь винагородить Вас.

АОЛПУ

З ТЮРМИ Ель-Кувайфія, розташованої поблизу лібійського міста Бенґазі, втекло 400 в'язнів, вбивши 16 охоронців. В'язні належали до підпільних ісламістських груп і навіть в умовах тюрми підтримували тісні контакти з місцевими племенами, від яких дістали зброю. Армійські формації з допомогою броневиків і гелікоптерів розшукують втікачів, перекривши всі дороги. Лібійська опозиція в Каїрі, єгипетській столиці, повідомила, що це вже другий випадок групової втечі в'язнів у Лібії. Перший стався у жовтні минулого року, коли втечу здійснили в'язні тюрми поблизу Тріполі, лібійської столиці.

Про Україну...

(Продовження зі стор. 2)

Одним із предметів непогодження в тому завжди буде термін „вітчизна". Адептам „спільного котьолка" неможливо буде встановити мінімум державно-політичної власнопідметности України в політиці СССР, у війні, в битвах і перемозі, і, зокрема, у сфері духового й культурного життя і русифікації. Природне визначення вітчизни починається не від чинника чужого, а від людини-батька, голови роду; в етнічних спільнотах родів творено елементи духової і матеріяльної культури, а в дальшому процесі націю. Разом з територією-землею це дає означення дійсної родової батьківщини, тотожної з вітчизною. (З такою різницею, що перша має домінантний елемент „батько", а друга „атєц", а може й „вітчим"). Вживати термін батьківщина в сенсі чужонаціональному або інтернаціональному — нонсенс!

Природній суті терміну вітчизни протистоїть програмово-політичне вживання його для покриття всього комплексу СССР, коли мільйонам людей, що навіть не володіють російською мовою і не бачили Росії, здається, що їхня вітчизна — Москва. (В цьому стилі автор вживає абсурд „совєтський народ"). Спитати б убитого на полі битви в Европі українського вояка, яка в нього вітчизна: та, що від Берліну до Сахаліну, а чи ця менша, але рідна. Спитати б українську людину з Биківні або Вінниці, за яку вітчизну вона одержала кулю в потилицю, ну і немаловажне, від кого, якої національности і чиєї вітчизни екзекутора! Чи може український науковець випрямити хребет і не писати більше на колінах? Союз і КПСС („вітчизна") провалились!

Проф. М. В. Коваль декляративно відкидає методу ідеологізованої історіографії, але не дотримує обіцянки, і вживає промінентно термін ВВВ — твориво партійної ідеологізації, за його таки словами (стор. 19). Зрештою, розв'язку він знайшов ідеальну: були дві війни — Друга світова війна, як у всіх людей, і ВВВ, бо треба було й такої. Явна ідеологізована пропаґанда.

Нелегко дізнатися, в якому контексті знаходиться „Україна" в назві і темі брошури. Чи йдеться про державні аспірації, владу, територію, народ, його культуру, природні багатства? Коли ж приглянутись до питання „концептуального бачення України", то можна б радіти, що автор бачитиме Україну державно-політичною одиницею, сукупністю правних норм і політики, де творяться і контролюються концепції „двох війн". При найкращому бажанні автор не міг виконати таке патріотичне замовлення заголовка своєї брошури просто тому, що реальність подій не допомогла йому. Доказів немає. Україна була об'єктом, не суб'єктом концептування ролі власного потенціялу у Другій світовій війні, ані у ВВВ. В надуманих державно-політичних атрибутах структур СССР і КПСС України не було. Термін „Україна" М. В. Коваль вживає невизначено і невиразно. У нього це територія, народ, військовий потенціял і вагомість ратного походу на німців. Відмовляється зате назвати відсутність визначень правних, державних і владних. (Не кладе здорову голову під Євангелію!)

(Закінчення буде)

Праця...

(Закінгення зі стор. 1)

яке дає вже позитивні висліди, це привернення до Києва славних імен із культурного світу, що належить Україні. Саме тому, виясняє він, зорганізував він цей міжнародний фестиваль і конкурс молодих піяністів в пошану В. Горовіца, що є уродженцем Києва, а в січні цього року відбувся в Києві 2-ий Міжнародний конкурс балету ім. Сержа Лифаря, світової слави балетмайстра, що також народився в Києві. Рівночасно з цим конкурсом відзначено 70-річчя Українського Балетного Театру і відбувся всеукраїнський конкурс артистів балету. З цього приводу появилося окреме видання, в якому знову промотором було Управління Культури Києва.

О. Биструшкін, як бачимо, намагається популяризувати українську культуру по цілому світі у різні способи. Тому він і на короткій зустрічі з нами представляє свої пляни співпраці у майбутньому між українцями в діяспорі і Києва, в евентуальній виміні мистцями та відповідним тут їх представленням своїй та чужій публіці. Він уважає, що тут велику ролю може відіграти Український Інститут Америки, але тільки на підставі відповідної угоди, а не припадкового аматорства.

„Ми не можемо і не сміємо чекати завжди на можливості виміни культурними одиницями і їх фінансуванням, а давати і від себе відповідні пропозиції та це робити, як годиться у світі, у формі добре продуманих угод. Досить аматорства!"

Можемо лише притакнути нашому гостеві та бажати, щоб його пляни сповнилися у майбутньому.

НЕ БЕРУЧИ ДО УВАГИ ЗАКЛИКУ сенатора Роберта Дола про те, щоб своїми намаганнями не відбирати голосів від республіканців у користь демократів, Росс Перо заявив, що прийшов час в Америці створити нову сильну політичну партію. Він натомість скритикував республіканців за те, що не спромоглися закінчити свого Контракту з Америкою, а демократів за те, що президент Билл Клінтон не дотримав ним даної обіцянки збалянсувати державний бюджет. Він уважає, що „обидві партії серйозно не бажають, щоб хтось заколочував існуючий статус кво".

Замість квітів у пам'ять покійного інженера ЛЕВА ЯЦКЕВИЧА складають 50 дол. на Олімпійський Фонд

Михайло і Евrозина Гайди

Повідомляємо родину і приятелів, що Св. Літургія з Панахидою за

св. п.

ЮРІЯ ТАРАСА СТЕПАНЯКА

який помер 20-го березня 1996 р. в Dover, Delaware, відбудуться в церкві св. Івана S. Jefferson Rd./Rt.10E, Whippany, NJ о год. 7-ій веч .в середу 3-го квітня 1996 р.

Про молитви за покійного просить

РОДИНА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої найдорожчої МАМЦІ, БАБУНІ і ПРАБАБУНІ

бл. п.

СТЕФАНІЇ ГОДІВ

будуть відслужені в день 1-го квітня 1996 року

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

за спокій її душі в таких церквах:

Єпископській каплиці Владики Іннокентія у Чикаґо;
Непорочного Зачаття у Дітройті;
св. Юра у Львові;
св. Трійці у Дрогобичі;
св. Софії у Римі.

Про молитви в пам'ять покійної просять залишені у глибокому смутку:

дочка	— ХРИСТИНА з мужем д-ром МАРІЯНОМ ЮЗИЧЕМ
син	— ЮРІЙ
внуки	— д-р МАРКО ЮЗИЧ
	— д-р ХРИСТИНА РЕНАТА з мужем д-ром ЮРІЄМ КУЦИМ
	— ЛІДА ОЛЕКСАНДРА ЮЗИЧ
правнук	— ОЛЕКСАНДЕР КУЦИЙ
сестрінок	— д-р ІВАН СКРИПУХ з дружиною ЛІДОЮ з Канади
кузинка	— ДАРІЯ ГОВИКОВИЧ з мужем ЯРОСЛАВОМ ГОВИКОВИЧЕМ з Клівленду

ближча й дальша родина в Україні.

У глибокому горі ділимося сумною вісткою, що з волі Божої, по тяжкій і довгій недузі відійшов у вічність на 89-му році життя дорогий МУЖ і БАТЬКО

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР ЗОЗУЛЯ

письменник і журналіст з України

ПОДІЇ

ДОБРОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ НА КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 31-го березня, в концертовій залі Меркін відбудеться добродійний концерт на користь Українського Музею. Початок о год. 3-ій після полудня. Участь братимуть: С. Ватаманюк, В. Винницький, Л. Джой, New American Trio, О. Прутеняк, М. Сук, Н. Хома, О. Чмир та С. Шкафаровський. Квитки в ціні 25 дол. можна придбати в музеї, тел. (212) 228-0110, у крамниці „Сурма", тел. (212) 477-0729, та в день концерту — в касі. Адреса залі Меркін — 129 захід 67-ма вул.

Після концерту відбудеться товариська зустріч (вступ — 50 дол., квитки продаються в музеї та „Сурмі") у Conservatory Restaurant at the Mayflower Hotel, 15 Сентрал Парк захід між 61-62-ою вул.

Із праці Українського Клюбу Сеньйорів у Сиракюзах

Для тих, хто уважно читає українську пресу або працює на громадській ниві, зовсім не є таємницею, що в останніх роках набагато зменшилась активність наших організацій, маліє числом українська громада, паде членство наших молодечих, політичних, професійних структур, братських союзів та Українських Церков. Причини такого стану в нашій громаді не є однак предметом цієї статті, тим більше, що можна б не зовсім погоджуватись із такою думкою, бо при умові розумної та дбайливої і наполегливої праці для даної установи, деколи можна б забезпечити їй дальший ріст і розви- ток.

Є й відрадні прояви живучости наших громад, а одною із них є праця Клюбу Сеньйорів у Сиракюзах, Н.Й., який вже майже дев'ять років діє при Українській Федеральній Кредитовій Спілці „Самопоміч" і співпрацює з нею. Перші сходини Клюбу Сеньйорів відбулися 24-го квітня 1987 року. З того часу, майже безперервно, кожної п'ятниці о год. 6-ій вечора, відбуваються зустрічі сеньйорів, які досі збиралися в Українському Народному Домі, а від початку 1996 року, коли кредитівка придбала власний будинок, у ньому знайшов приміщення також Клюб Сеньйорів.

Автор цієї статті мав нагоду спостерігати (17-го лютого), як наші старші віком громадяни упорядковували власну домівку, малювали стіни, наводили необхідний порядок, щоб мати власний приємний і тихий куток на всякі зустрічі. Між тими, хто безкорисно працював, були: Андрій Гузеляк, д-р Святослав Клюфас, Михайло Кривий, Володимир Рев'юк, Андрій Рочій і Михайло Фанок.

Праця Клюбу Сеньйорів у громаді важлива тим, що вона передусім соборна, що, згідно з його статутом, об'єднує членів — чоловіків і жінок українського роду. За іншою приналежністю (церковно-релігійною, партійно-політичною, соціяльною тощо) члени Клюбу Сеньйорів не ідентифікуються. Значить, створюються умови, в яких кожен член почувається добре і свобідно, як рівний між рівними.

Передумовою членства Клюбу Сеньйорів є вік — 50 років життя. Члени платять річні внески у висоті шість долярів. Працею Клюбу керує вибрана на Загальних зборах Управа, а контролює її Контрольна комісія.

До речі, перша Управа Клюбу оформилася у такому складі: інж. Мирон Сидорович — голова Ради Директорів Кредитової Спілки, який і досі виконує свої обов'язки в обидвох установах, Степан Кохан — заступник, д-р Святослав Клюфас — секретар, Володимир Рев'юк — імпрезовий референт.

Праця клюбу зводиться до влаштовування цікавих доповідей на різні бажані теми, зустрічей і розмов з визначними та цікавими людьми, особливо гістьми з України, з нашими відвідувачами України тощо.

Під час щотижневих зустрічей демонструється найновіші українські фільми; учасники беруть участь у дискусіях, а, крім цього, тут можна зустріти старих друзів і придбати нових. Клюб влаштовує також прогулки і пікніки для своїх членів. Після кожних сходин є тут безплатна перекуска (кава, чай, солодощі) і нагода неформально поговорити з людьми, порадитись у бажаних справах, знайти поміч у потребі та необхідне товариство, якого так часто бракує у нашому суспільстві.

Український Клюб Сеньйорів заспокоює отже культурні і духові потреби своїх членів, створює для них сприятливу нагоду корисного і товариського життя, а українській громаді забезпечує бажану живучість і таку корисну працю, якої не дають їй ніякі інші організації та установи.

Підсумки кожнотижневих зустрічей сеньйорів, які ведуться українською мовою, хоч доповідачі бувають різномовні, вписується в окремій книжці протоколів. Про господарські справи і гостинність добре дбає М. Кривий.

На кожній зустрічі у п'ятницю, залежно від теми доповіді і погоди, середньо буває від 15 до 25 членів. З часом клюб поповнюється щораз то новими людьми, бо з кожним роком людям прибуває віку, а з віком і досвіду та знання. У висновках можна сказати, що праця Клюбу Сеньйорів дуже корисна. Без неї сиракюзька громада була б набагато бідніша.

Микола Дупляк

А. Юриняк відійшов у вічність

І так, Анатоль Юриняк — відомий український письменник, літературознавець і журналіст 27-го лютого ц. р. відійшов у вічність... Але помер він не на 97-му році життя, як помилково було подано в „Свободі" (число за 8-го березня), а народився 8-го грудня 1902-го року, на 94-му році життя. Але і так прожив довго і продуктивно, залишаючи після себе чималий доробок на українському літературному полі.

Народився А. Юриняк на Поділлі біля Проскурова в родині вчителя церковно-приходської школи та заможної селянки. Після закінчення початкової школи та гімназії в Кам'янці-Подільському, він поступає до Київського Інституту Професійної освіти, закінчення якого дало йому не тільки вищу освіту, але також і фах учителя. Пізніше віcім років учителювання для нього були також роками наполегливої праці над собою в улюбленій ділянці літературознавства.

1922 року в сільській газеті „Сільська біднота" було надруковано першу поезію А. Юриняка. Пізніше на підставі його багатогранної літературної діяльности виявилося, що він одночасно був і поетом і письменником-новелістом і літературним критиком — не кажучи вже про журналістику про що напевно відомо також багатьом читачам „Свободи". Особливо активною і продуктивною виявилася його праця після того, коли він опинився на еміграції. Про це з нагоди свого 75-ліття А. Юриняк писав так:

„Згубивши добру двадцятку років свідомого життя під совєтською владою, я з виїздом в еміграцію мусів якомога швидше надолужувати втрачене. А не мавши змоги раніше перевірити — в якій галузі літературної творчости „найдужчий" і тому найбільше можу бути корисним для рідного суспільства, я пробував свої сили і в поезії, і в драматургії, і в повістярстві. Отак з-під мого пера появились спершу дві п'єси — „На далеких шляхах" та „Справжня наречена", потім — збірка поезій „Людям і собі" та збірка оповідань та фейлетонів — „Камікадзе падає сам".

Водночас він працював у галузі літературознавства і писав літературно-критичні статті майже в усіх часописах української діяспори. У 1955 році в Дітройті появилася як вже вище було згадано, його п'єса „На далеких шляхах", а також в тому ж році в Аргентині вийшла його перша книжка з літературознавства та літературної критики — „Літературний твір і його автор".

1964 року в Чікаґо вийшла брошура А. Юриняка (вона пізніше ввійшла в книгу „Критичним пером") під назвою — „Мистецькі компоненти літературного твору", а в 1966 році книжка „Засоби і способи поетичного вислову", видана в Німеччині в-вом „Українські Вісті".

Але й це ще далеко не все. 1974 року власним коштом А. Юриняк видає велику збірку літературно-критичних статтей (318 сторінок) під назвою — „Критичним пером". Ця праця визначається вникливою аналізою дотичного твору і наявністю доречних тверджень, які точно сформульовані і тому доступні для пересічного читача.

1979–81 рр. вийшла за чергою дев'ята та десята книжки А. Юриняка. Це перша й друга частини „Літературознавства", хоч перша частина вийшла під окремою назвою — „Літературні жанри малої форми".

Знаменним є те, що А. Юриняк ще в першій своїй праці — „Літературний твір і його автор" у десятьох розділах виклав головні принципи аналізування літературного твору. Зокрема, хочемо тут подати його чітке розмежування творців мистецтва від творців нових суспільно-політичних доктрин — нових плянів побудови суспільства. „Є це, — твердить А. Юриняк, — безперечно творчість людського духа, а проте не мистецька, бо вона промовляє не категоріями краси, досконалости форми, а позамистецькими категоріями справедливости і матеріяльної користи чи вигоди, отже, категоріями, які сприймаються розумом та інтелектом".

В останньому листі до мене з датою 10-го січня ц. р. (47 днів перед своєю смертю) згадавши про пошкодження ніг (деталів не подано) та після його довгих мандрівок по шпиталях, А. Юриняк закінчує свій лист таким реченням: „Отакі то мої справи на сьогодні: мушу користуватися навіть чужою рукою для написання цього листа, бо своя рука незграбна". Дуже правдоподібно, що тією рукою була рука його дочки, в домі якої і під доброю опікою якої в Каліфорнії він перебував багато років. Вічна йому пам'ять! Нехай гостинна американська земля буде для нього теплою і ніжною на віки-вічні...

Ю. Мовчан

ПРІЗВИЩЕ АВТОРА

Автором рецензії п. з. „Нова фундаментальна праця", яка появилася у „Свободі" з 6-го березня, є довголітній співробітник газети проф. Володимир Жила. — **Ред.**

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу БАЛТИМОР, Мд.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

неділя 31-го березня 1996 р. о год. 2:00 по пол. в приміщенні дому „Самопоміч"

239 South Broadway, Baltimore, Md. 21231

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати, та по два делегати наступних Відділів:

15, 34, 55, 81, 290, 320, 337

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

Аня Дидик-Петренко, заст. предсідника УНС
Евген Іванців, радний УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ:
Богдан Ясінський, голова
Остап Зинюк, секретар **Остап Стельмах**, касир